

A képzési önköltség számítása

A felsőoktatási tevékenység egy hallgatóra jutó önköltsége szakonként, képzési szintenként, munkarend szerint, félévente kerül meghatározásra.

Az SAP rendszerben az Egyetemen valamennyi szak ahhoz a karhoz kerül hozzárendelésre, amely kar az adott szak oktatását a valóságban szervezi. A szakok **kar, szak, képzési szint, képzési hely, nyelv és munkarend mélységben kerülnek leképezésre** (költségviselőként, **4. szintű PST-ként**). Ezen szint felett gyűjtő szintek (2. és 3. szintű PST-k) kerülnek kialakításra, melyek a képzések csoportosítását, valamint a közvetlenül a konkrét képzéshez nem köthető költségek minél pontosabb könyvelését teszik lehetővé. A **3. szintű képzési PST-k** a képzéseket **munkarend szerinti bontás nélkül**, a **2. szintű képzési PST-k** pedig a **képzési szinteket és -területeket** azonosítják.

A karokhoz rendelt szakok egy hallgatóra jutó önköltségének meghatározását követően – mélyebben strukturált adatszolgáltatás mellett – a kurzus önköltsége is kiszámítható.

A képzések önköltségének meghatározása érdekében az alapadatokat biztosító rendszereket úgy kell kialakítani, átalakítani, hogy a rendelkezésre álló nyilvántartások adattartalmára építve lehessen elvégezni a számításokat. Ezen rendszerek:

- a) a bérszámfejtő- és a személyügyi nyilvántartó rendszer,
- b) a tanulmányi rendszer,
- c) az Egyetem ingatlanjait, helyiségeit és azok egységekhez rendelését nyilvántartó rendszer.

Az érintett szervezeti egységek az adatokat megfelelő struktúrában és minőségben kötelesek rendelkezésre bocsátani.

A képzések költségeit a következő alapelvek szerint határozzuk meg:

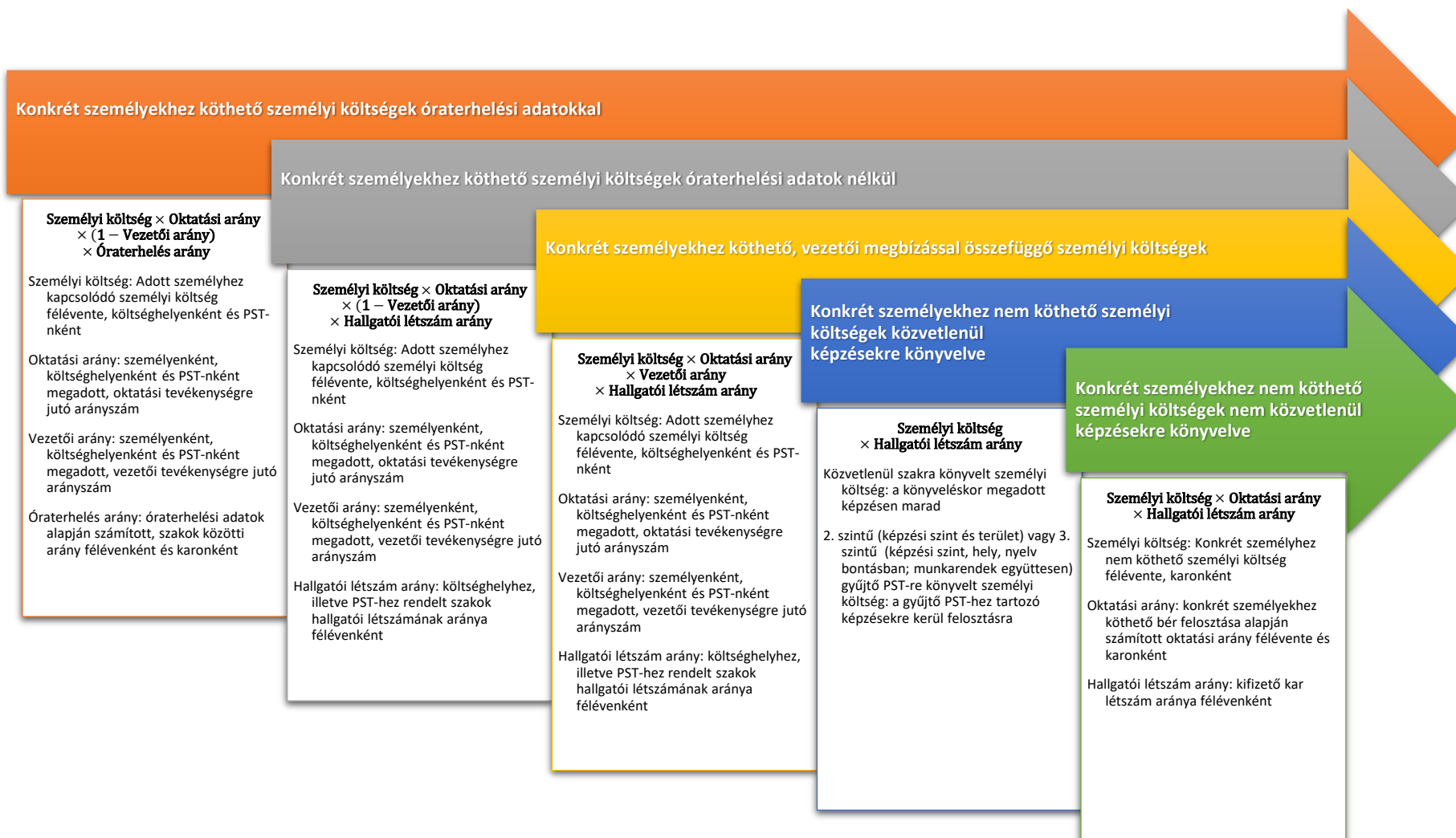
- A jogcímeket elválasztjuk egymástól a feladat jellege szerint, így kizárólag az oktatási jogcímeket vesszük figyelembe.
- Az oktatás és a többi feladat (kutatás, egészségügyi ellátás) között arányt képezünk, ezt használjuk a felmerülő, oktatáshoz köthető költségek meghatározásához.
- Az érintett évben pályázati források terhére átkönyvelt törvény szerinti illetmények, illetve az erre jutó szociális hozzájárulási adó a számítás során az oktatás arányában figyelembe vételre kerül.
- A számításnál lezárt naptári költségvetési évet veszünk alapul, nem tanévet.
- A hallgatói létszám arányos felosztások alapja az 1-6. havi költségek esetében a márciusi, a 7-12. havi költségeknél pedig az októberi hallgatói statisztikában szereplő létszám.
- Azon költségek esetében, amelyek nincsenek közvetlenül a képzésekre terhelve, az oktatási tevékenységhez rendeléskor olyan általános szabályokat fogalmazzunk meg, amelyek némiképpen torzítják a kalkuláció pontosságát, de ez az eredményekre minimális hatással van. Az önköltségszámítás a bérköltség, személyi jellegű kifizetések és bérjárulékok minél precízebb felosztására törekszik, mivel ezek a költségek teszik ki a közvetlenül a karokra könyvelt költségek és ráfordítások zömét.
- Az önköltségszámítás alapját az SAP rendszer profit center számításában figyelembe vett adatok képezik.
- Teljes költségszámítást alkalmazunk, vagyis a számított önköltség a képzésekhez közvetlenül hozzárendelhető költségek mellett a kari központi-, valamint PTE szintű központi általános költségeket is tartalmazza.

A költségfelosztás lépéseit az alábbi ábra mutatja be:

1 Bér, személyi jellegű egyéb kifizetések és bérjárulékok felosztása

A bér, személyi jellegű egyéb kifizetések és bérjárulékok (a továbbiakban: személyi költségek) felosztása a rendelkezésre álló adatok függvényében – az alábbi ábrán összefoglalt – **5 féle módszer** alapján történik.

1.1 Konkrét személyekhez köthető személyi költségek

A személyi kiadások nagy része a bérfeladás alapján konkrét személyekhez köthető, vagyis az adott kifizetésről pontosan megmondható, hogy kihez kapcsolódik.

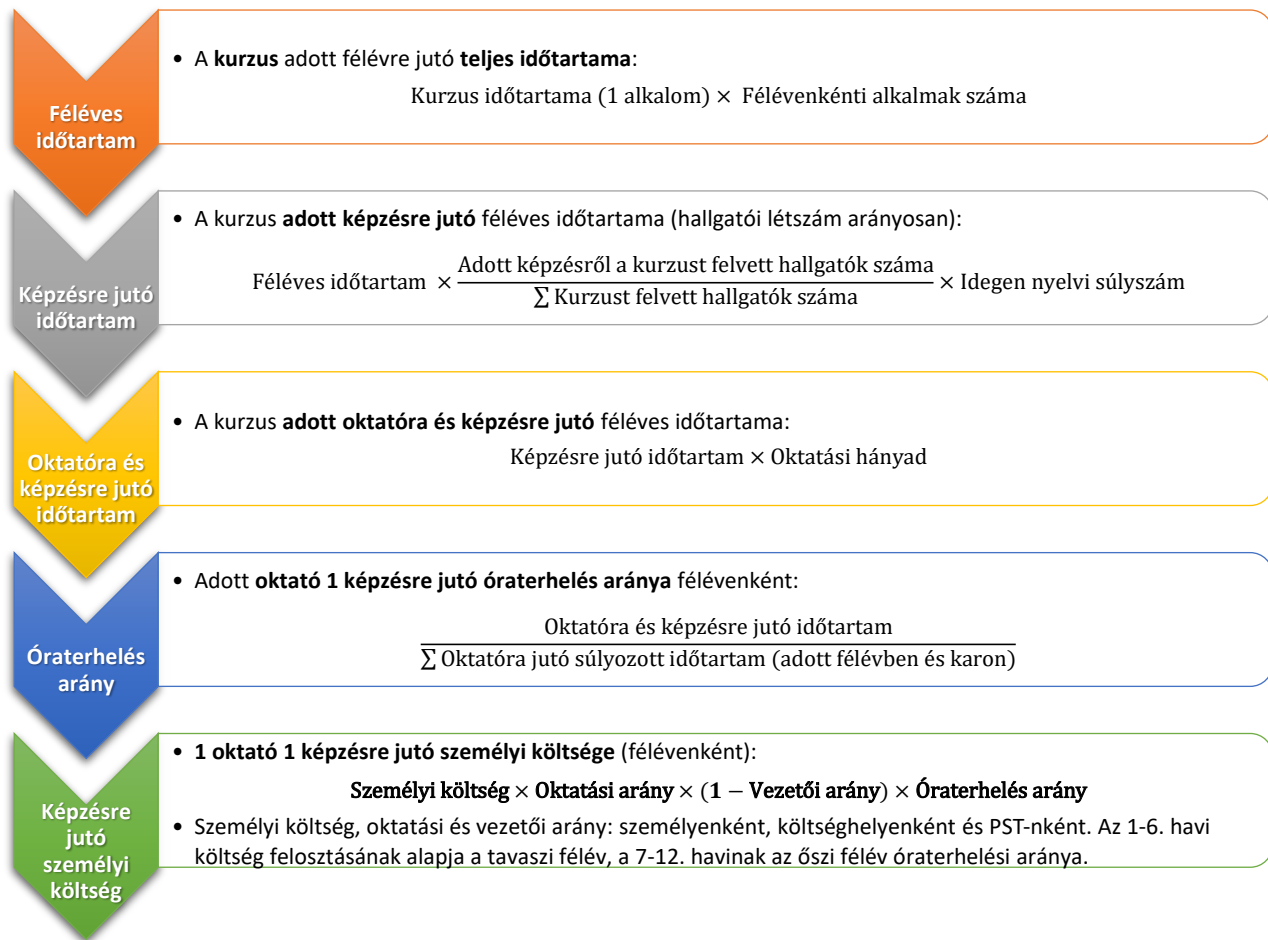
A karok – a rendelkezésükre álló nyilvántartások, illetve információk alapján – személyenként és könyvelési helyenként (költséghelyenként, illetve PST-nként) megadják, hogy a személyi költséget **milyen arányban** kell felosztani az **oktatási, kutatási és betegellátási tevékenységek** között, illetve annak **hány százaléka a vezetői tevékenységgel kapcsolatos** személyi költség. Oktatási tevékenységhez kapcsolódó kiadásként kerül figyelembevételre a tényleges oktatási tevékenység mellett az olyan egyéb (pl. vezetői, tanácsadói) feladathoz kapcsolódó tevékenység is, mely az oktatáshoz szorosan kapcsolódik, illetve annak érdekében merül fel. Így **a vezetői tevékenységre jutó személyi költség oktatási aránnyal kiszámított hányada is a képzési önköltség részét képezi.**

Mivel a karok költségének jelentős részét a személyi költségek teszik ki, a képzési önköltség minél precízebb meghatározásához szükséges, hogy ezen költségek **az érintett képzésekhez minél pontosabban hozzá legyenek rendelve.** A karok egy része azonban a személyi költségeket a könyvelésben **nem tanszéki/intézeti bontásban, hanem általános könyvelési objektumokon** (költséghelyeken vagy PST-ken) gyűjti. Ezért a költségek felosztása **nem a könyvelésben szereplő objektumról történik, hanem a karok által személyenként, költség helyenként és PST-nként meghatározott költség helyről, illetve képzési PST-ről** (a továbbiakban: felosztáshoz használt objektum/költség hely/PST). **A felosztáshoz használt költség helyeket a karok rendelik össze a hozzájuk tartozó szakokkal.**

A fenti adatok alapján a konkrét személyekhez köthető személyi költségek felosztására az alábbi 3 módszer alapján kerül sor.

1.1.1 Konkrét személyekhez köthető személyi költségek óraterhelési adatokkal

Az **oktatók** esetében **a vezetői tevékenységhez nem kapcsolódó személyi költségek felosztása az óraterhelés arányában** történik. A NEPTUN-ban nem megfelelően rögzített és ellenőrzött információk miatt a **karok adják meg az egyes oktatók óraterhelési adatait,** vagyis hogy melyik kurzust melyik oktató, milyen hányadban (több oktató esetén), félévenként hány alkalommal és alkalmanként milyen időtartamban tartja, illetve azon melyik képzésről vagy képzésekről hány hallgató vesz részt. Emellett minden kar megad egy **idegen nyelvi súlyszámot,** mellyel az idegen nyelven tartott **kurzusok időtartama kerül súlyozásra** (maximum a magyar nyelvű kurzusok időtartamának kétszerese lehet). A kapott adatok alapján minden kar esetében félévenként meghatározásra kerül minden oktató óraterhelés aránya. Az 1-6. hónapra könyvelt, oktatásra jutó személyi költség az adott évre eső tavaszi félév, míg a 7-12. havi az őszi félév óraterhelése arányában kerül felosztásra. A módszert részletesen az alábbi ábra mutatja be.

1.1.2 Konkrét személyekhez köthető személyi költségek óraterhelési adatok nélkül

Az adminisztrátorok, illetve egyéb, az oktatásban közvetlenül részt nem vevő dolgozók esetében óraterhelési adat nem áll rendelkezésre. A vezetői tevékenységhez nem kapcsolódó személyi költségek oktatásra felosztandó része ez esetben is a személyenként és könyvelési helyenként (költséghelyenként és PST-nként) megadott **oktatás-kutatás-betegellátás arány alapján** kerül meghatározásra.

Amennyiben a kar a felosztáshoz egy konkrét szakot (4.szintű képzési PST-t) ad meg, a költség nem kerül tovább osztásra.

Gyűjtő objektum (2. vagy 3. szintű képzési PST, illetve költséghely) megadása esetén a költség az adott szakokra (4. szintű PST-kre) hallgatói létszám arányában kerül felosztásra az alábbi képlet alapján.

$$\text{Személyi költség} \times \text{Oktatási arány} \times (1 - \text{Vezetői arány}) \times \frac{\text{Szak hallgatói létszáma}}{\text{Gyűjtő PST vagy költséghely hallgatói létszáma}}$$

1.1.3 Konkrét személyekhez köthető, vezetői megbízással összefüggő személyi költségek

A vezetői megbízásra jutó személyi költségek elkülönítésének célja, hogy a vezető megbízással rendelkező oktatóknál az óraterhelés alapján ne jusson aránytalanul magas költség a hozzájuk köthető képzésekre. A vezetői megbízással összefüggő személyi költségek oktatási aránnyal megállapított hányada a felosztáshoz használt költségköltséghellyel összerendelt szakok között kerül felosztásra hallgatói létszám arányában, az alábbi képlet alapján (pl. dékáni pótlék a kar valamennyi képzésére, intézetvezetői pótlék az adott intézetre).

$$\text{Személyi költség} \times \text{Oktatási arány} \times \text{Vezetői arány} \times \frac{\text{Szak hallgatói létszáma}}{\text{Költséghely hallgatói létszáma}}$$

1.2 Konkrét személyekhez nem köthető személyi költségek

A személyi költségek kisebb része nem köthető konkrét személyekhez (pl. reprezentációs kiadások). Ezek esetében első lépésben megállapításra kerül, hogy a költség képzési PST-re vagy egyéb (nem képzési) PST-re, illetve költséghelyre került-e lekönyvelésre, majd ennek függvényében a személyi költségek az alábbi két módszer alapján kerülnek felosztásra a szakok között.

1.2.1 Konkrét személyekhez nem köthető személyi költségek közvetlenül képzésekre könyvelve

A **közvetlenül képzési PST-kre** könyvelt személyi költségek **100%-ban az oktatási tevékenységet terhelik**. Ha a személyi költség közvetlenül egy szakra (4. szintű PST-re) lett könyvelve, akkor nem kerül tovább osztásra. A gyűjtő szintekre (2. vagy 3. szintű képzési PST-kre) könyvelt összegek a hozzájuk tartozó szakokra (4. szintű PST-kre) hallgatói létszám arányában, az alábbi képlet alapján kerülnek felosztásra.

$$\text{Személyi költség} \times \frac{\text{Szak létszáma}}{\text{Gyűjtő szint létszáma}}$$

1.2.2 Konkrét személyekhez nem köthető személyi költségek nem közvetlenül képzésekre könyvelve

A **nem képzési PST-kre** könyvelt, **konkrét személyekhez nem köthető személyi költségek** felosztásához első körben megállapításra kerül, hogy a **személyekhez közvetlenül köthető** személyi költségek mekkora hányada került felosztásra az oktatási tevékenységre. Az így kapott oktatási aránnyal kerül kiszámításra a képzések között felosztandó összeg, majd az az adott kar hallgatói létszámának arányában kerül tovább osztásra a szakok között az alábbi képlet alapján.

$$\text{Személyi költség} \times \text{Oktatási arány} \times \frac{\text{Szak létszáma}}{\text{Kar létszáma}}$$

2 Anyagköltség, igénybe vett és egyéb szolgáltatások, értékcsökkenés, ráfordítások felosztása

Az anyagköltség, az igénybe vett és egyéb szolgáltatások, az értékcsökkenés, valamint a ráfordítások (a továbbiakban: egyéb költségek) felosztása azonos módszer alapján történik. Az aktivált saját teljesítmények értéke (58-as főkönyvi számlák), a követelések értékvesztése, az elengedett és a behajthatatlan követelések összege, illetve a közvetlenül kutatási (40-es témacsoportba sorolt) PST-kre könyvelt költség nem kerül felosztásra az oktatási tevékenységre.

A konkrét személyekhez nem köthető személyi költségek felosztásához hasonlóan első körben az kerül meghatározásra, hogy az adott költség közvetlenül képzési PST-re került-e elszámolásra, majd ennek megfelelően az alábbi két módszer alapján kerülnek felosztásra a költségek a képzések között.

2.1 Közvetlenül képzési PST-kre könyvelt egyéb költségek

A **közvetlenül képzési PST-kre** könyvelt **egyéb költségek 100%-ban az oktatási tevékenységet terhelik**. Ha a költség közvetlenül egy szakra (4. szintű PST-re) került lekönyvelésre, akkor nem kerül tovább osztásra. A gyűjtő (2. vagy 3. szintű) képzési PST-kre könyvelt összegek a hozzájuk tartozó szakokra (4. szintű PST-kre) a hallgatói létszám arányában kerülnek tovább terhelésre az alábbi képlet alapján.

$$\text{Egyéb költség} \times \frac{\text{Szak létszáma}}{\text{Gyűjtő szint létszáma}}$$

2.2 Nem képzési PST-kre könyvelt egyéb költségek

A nem képzési PST-re könyvelt egyéb költségek felosztásához a karok **költségnemcsoportonként** megadják a költségek **oktatás-kutatás-betegellátás** tevékenységek közötti megoszlásának arányát az alábbi bontásban:

- anyagköltség,
- igénybe vett szolgáltatások,
- értékcsökkenés,
- egyéb költségek, ráfordítások.

Emellett a karok minden szakhoz (egy 1 és 3 közötti) **költségigényességi szorzószámot** rendelnek, amely a szakok egymáshoz viszonyított egyéb költség igényességét mutatja meg.

Az oktatásra jutó egyéb költségek szakokra való felosztása az adott kar költségigényességi szorzószámmal súlyozott hallgatói létszámának arányában történik, az alábbi képlet alapján.

$$\text{Egyéb költség} \times \text{Oktatási arány} \times \frac{\text{Szak költségigényességi szorzószámmal súlyozott létszáma}}{\text{Kar költségigényességi szorzószámmal súlyozott létszáma}}$$

3 Közvetett költségek felosztása

A közvetett költségek között kerülnek kimutatásra a szervezeti egységek közötti átoktatások, valamint az elsődlegesen nem a karokra könyvelt, másodlagos költségnemeken áterhelt költségek (pl. központi irányítás – rektori vezetés és Kancellária költségei).

3.1 Átoktatás

Az átoktatás összege az SAP rendszerben a szükséges mélységben nem kerül kimutatásra, ezért a teljesített átoktatás összegét a szolgáltatást igénybe vevő karok adják meg képzésenként és félévenként.

3.2 Másodlagos költségek

A karokon kimutatott másodlagos költségek közül a képzésekre nem kerülnek felosztásra azok, amelyek egyértelműen nem a képzési tevékenységgel összefüggésben merülnek fel, így nem képezik részét a szakok önköltségének (pl. központi szálláshelyek PPP díja, ösztöndíjak, stb.). A fennmaradó összegből a képzésekre felosztandó költség egy számított oktatási hányad alapján kerül meghatározásra. Az elsődleges költségek és ráfordítások felosztása alapján kerül kiszámításra, hogy a teljes költség (nem számítva a felosztásból kizárt költségnemeket, pl. a követelések értékvesztését) hány százaléka került felosztásra az oktatási tevékenységre, ez a másodlagos költségek felosztásánál használt oktatási hányad. Az oktatásra jutó összeg képzések közötti felosztása a hallgatói létszám arányában történik:

$$\text{Másodlagos költségek} \times \text{Oktatási arány} \times \frac{\text{Szak létszáma}}{\text{Kar létszáma}}$$